

Åkerböna

L7-613

På många håll har årets praktiska åkerbönsodlingar haft stora problem med skördeförhållandena. Även två av de tre försök som finns i den konventionella försöksserie som ligger över hela landet har man varit tvungen att tröska vid väldigt höga vattenhalter. Likt de senaste åren har försöken legat utanför Ängelholm, på Vreta Kloster samt i år utanför Vara. Årets försök har givit höga till mycket höga skördar. Mätarsort har i år bytts till högavkastande Fuego vilket gör att de flesta sorter avkastar under mätaren. De brokblommiga, tanninhaltiga sorterna avkastar som vanligt klart högre än de vitblommiga sorterna som har låg tanninhalt. Svampbehandling med Signum har givit 6 – 10 % skördeökning på försöksplatserna.

Försöket i Vara etablerades tidigt, redan den 27 mars, men skördades först den 7 oktober vid vattenhalter mellan 35-45 %. Försöket i Ängelholm såddes den 3 april och skördades vid mer normala vattenhalter (20-25 %) den 13 september. Vid Vreta Kloster kunde man så den 3 maj men skördade inte förrän den 1 november till vattenhalter mellan 30-40 %. Skördeförhållandena i de mellansvenska försöken avspeglar även problematiken med de praktiska odlingarna i det området. Det nederbördsrika året har dock lagt grunden för de höga till mycket höga skördar som tagits både i försök och i praktisk odling. Avkastningssiffror från sortförsöken redovisas i tabell 1. I årets försök har svampbekämpning med Signum i full blom givit en skördeökning på 6-10 % sett till behandlat-obebehandlat på försöksplatserna. Den enskilda sort som svarat bäst på svampbehandling i årets tre försök är Alexia som i snitt givit 18 % i skördeökning vid behandling, tabell 1.

Vid odling av åkerböna för eget bruk styr gårdens djur val av sorttyp av åkerböna. Enkelmagade djur utfodras endast med vitblommiga åkerböner som har låg tanninhalt medan nötkreatur klarar både brok- och vitblommiga sorter. På

en del håll i området finns nöt- och svinbesättningar som är intresserade av att köpa in ”lokalt protein”, då blir den eventuella slutkundens djurslag avgörande för sortvalet även på en ren växtodlingsgård. Odlar man för avsalu till foderindustrin bör man gå på avkastningspotentialen och då blir valet en brokblommig sort, förutsatt att den tänkta uppköparen tar emot sorttypen. I år har Fuego, som i år blivit mätarsort, givit högst skörd i försöken. Ser man till flerårsmedel ligger Fuego, Julia och Isabell i topp. De två sistnämnda är även nyheter på marknaden inför 2013. Tyvärr ser det dock ut att vara varierande grobarhet på utsädet vilket gör att det kanske inte är möjligt att välja och vraka mellan sorterna.

Hög tusenkornvikt kan ställa till det vid sådd då det kan bli en ojämn utmatning och stopp i såbilar. Denna egenskap finns hos ett antal sorter men Fuego har helt klart högst tusenkornvikt. Har man tidigare år haft problem med stopp vid sådd så bör man av den anledningen titta efter en sort med lägre tusenkornvikt. Av de två vitblommiga sorterna som finns på marknaden så ligger Tattoo före Gloria rent avkastningsmässigt men räknar man proteinskörd så ligger Gloria tack vare sin högre proteinhalt före, tabell 2.

SORTEGENSKAPER

FUEGO (SW), brokblommig med stort frö och tidig mognad. Mätarsort.

MARCEL (SSd), brokblommig sort med kort, styv stjälk. Bra skörd med proteinhalt som mätaren.

TATTOO (SW), vitblommig med avkastning något lägre än mätaren. Kortare stjälk och lägre proteinhalt än Gloria.

ALEXIA (SSd), brokblommig sort med bra avkastning och hög proteinhalt.

JULIA (SSd), brokblommig, något sen sort med hög skörd och mycket hög proteinhalt. Lång och styv stjälk.

ISABELL (SW), brokblommig, något sen men hög avkastning och proteinhalt något över mätaren.

GLORIA (SSd), vitblommig med något lägre skörd än Tattoo men med hög proteinhalt.

Tabell 1. Åkerbönor, avkastning och relativtal, konventionell odling 2008-2012, hela landet samt enskilda försök 2012

Sort	B/V	Sverige 2012	Sverige 2008-2012	Ängelholm 2012	Vreta Kloster 2012	Vara 2012
NPZ Fuego (SSd) kg/ha	B	7 020	5 500	7 170	8 290	5 640
	rel.tal	100	100	100	100	100
To Marcel, (SSd)	B	88	97	86	89	89
NPZ Tattoo (SW)	V	76	83	82	70	78
RWA Alexia (SSd)	B	88	91	79	84	104
RWA Julia (SSd)	B	88	100	75	90	101
HADM Isabell (SW)	B	96	101	83	103	102
IGP Gloria (SSd)	V	70	75	76	65	69
Obehandlat				100	100	100
Behandlat				110	106	108

Tabell 2. Sortegenskaper konventionella försök 2008-2012, obehandlat och behandlat hela landet

Sort	Proteinhalt %	Tusenkovnvikt g	Stjälkstyrka 100-0	Höjd cm	Mognad dagar	Spill kg/ha	Chokladfläcksjuka %
NPZ Fuego (SSd)	30,4	581	76	89	146	248	19
To Marcel, (SSd)	30,5	520	79	89	145	133	17
NPZ Tattoo (SW)	30,0	545	70	82	147	133	17
RWA Alexia (SSd)	31,6	496	65	82	144	113	24
RWA Julia (SSd)	32,1	539	77	95	148	93	12
HADM Isabell (SW)	30,8	544	77	98	148	111	13
IGP Gloria (SSd)	34,8	428	62	72	139	-	23